

ACC. N:R. M. 9664: 1-5.

Landskap: Småland

Upptecknat av: Evert Johansson

Härad: Aspelands

Adress: Fröreda, Järufors

Socken: Järreda

Berättat av: Kristina Johansson

Uppteckningsår: 1945

Född år 1863, uppväxt i Järreda,
samt upptecknaren, f. 1900 i Järreda.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Uppteckningen rör
"Hemmets prydnade".

L.u.F. 49.

Lövning.

ACC. N:R M. 9664:1.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Man lovade i hemmet till söndagarna.
Man brukade ta grönt med sig hem, när
man "körde vall" på söndagsmorgon.

Det var mest björk- och eklöv. I spisen
lovades första gången till pingst,
då man flyttade ut i köket, kokta
och lagade maten där för sommaren.

Golvet.

Jag minns från min tidiga barndom,
att min farmor (f. 1830 i vännäsunda
socken) strödde golvet med sin repat
suris på lördagarna. På själva som-
maren låg hon f. ö. på strätt med
björklöv, vilket jag emellertid ej har
något minne av. Hon dog 1907 och
sedan har jag ej sett några strödda
golv.

I min mors (se omslaget!) barndomsken

ströddes golvet med suris eller hackat granis på ^{frögga gång med klippris (lummer) sommartiden,} dondags morgnarna vintertiden. Riset ropades under samma kväll för att man ropades under samma kväll för att ej vara till besvär vid sänggäendet. I detta hem mindes de äldre den tid när man strött sand på golvet vilken räfsades i krorar, för att det skulle se vackert ut.

När min mor gick i skola alltså på 1870-talet, vävde de trasmattor till golvet. Se låg på dagligen. Men det dröjde 10 till 15 år innan samtliga de övriga gårdarna på hemmanet (inalles 5 eller 6) börjat använda mattor.

Väggsprydnader

Några bonader på väggarna har jag ej kunnat få säkra upplysningar om, men min mor tycker sig minnas, att hennes förfäder

pratet om värda sådana. Men torde börjat
tapetsera ett och annat rum på 1840-talet.

Bordprydnader.

Duk beagnades om julen, när maten stod
framställt på bordet samt annars vid kalas
och bjudningar. Bordet var ju o. k. slagbord
och stod under vanliga förhållanden kopfallet
om dagarna. Man åt i stället vid den lilla
"taflan". Duken var vit drällsduk, och
där man ej måttade med en sådan, breddes
ett lakan på bordet. Där man hade finrum
på övre våningen, brukade das stå rundbord
med duk eller serviett på.

Spisar.

Spisen i storstugan var öppen med uppåt-
svängd merkäpa. Den hade bakugnen på sidan,

ACC. N:R M. 9664: 4.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

mynnande åt långväggen. På köksidan var
också en öppen herd, och dit flyttades mot skettens
slut bakugnen. Järnspisar började användas i
köket med 1900-talets inring.

Belysning.

Vid en del arbeten behövdes en annan
belysning än skenet från brasan. Vilde man
förstärka skenet lades kädiga töttran på
elden. Vid framför brasan satte sig kusets
kvinnor med sina spinnvagnar och här
spingade männen stichor, som efter tokning
tjänade till bross, var särskild belysning
behövades.

Talgjusen var för dyrbara att användas
i vardagslag. De sämre talgdunkarna
användes till vardags men gavs en något
starkare ljus ifrån sig. Utan för det
 mesta lyste man sig med spingestichor

3.
av furved så snart något finare arbete
var före. När man värde t. et. brukade
någon av husets minderåriga stå vid väv-
stolen med en brinnande spingesticka.

Kring år 1870 kommo fotograflamporna,
som sedan varit i bruk (till 1940-41) i sock-
nens alla byar på ett undantag när, då krigs-
tiden medför användning av karbidlampor, som
voro kända från en liknande period åren
1917-19. Elektrifieringen pågår nu som bäst
i socknens byaled.

Blommar.

Blommar hade man i vasen. Krakväxter
på borden såsom myrten, myrten, lönn, kalla
torneträ kaktus, "janjerat", vinterbjörk, pelar-
gonia, balsamin, ~~och~~ bloddrappor, nejliketrä
En stulen stickling tog sig säkrast, ansågs det.